

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİN FEN VE DOĞA KONULARININ ÖĞRETİMİNDE KULLANDIKLARI ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ

Sinan ÇINAR

RTE Üniversitesi Eğitim Fakültesi

scinar6153@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, okulöncesi öğretmenlerin fen ve doğa konularının öğretiminde kullandıkları öğretim etkinliklerini belirlemek ve bu etkinlikleri yürütürken karşılaştıkları problemleri tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Rize ili Çayeli ilçesinde görev yapan 15 okulöncesi öğretmen oluşturmuştur. Çalışmada araştırma yöntemi olarak Örnek olay (Özel durum) araştırma yöntemi benimsenmiş ve veriler gözlem ve mülakat metotları ile toplanmıştır. Elde edilen bulguların analizinde okulöncesi öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun fen ve doğa konularının öğretiminde mutfak çalışmaları, doğa gezileri ve belgesel izleme etkinliklerini kullandığı, çok az bir kısmının koleksiyon ve araçları tanıma ve kullanma etkinliklerini yaptığı tespit edilmiştir. Etkinlikleri yürütürken de öğretim kaynak materyalin ve araç-gereçlerin eksikliği, fen konu alan bilgilerinin yetersizliği ve velilerin ve idarenin olumsuz tutumu gibi sorunlarla karşılaştıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okulöncesi Öğretmen, Fen ve Doğa Öğretimi, Öğretim Etkinlikleri

DETERMINING THE ACTIVITIES USED BY PRE-SCHOOL TEACHERS IN SCIENCE AND NATURE USES

Abstract

The purpose of study is to determine the activities used by pre-school teachers in science and nature uses, and the problems faced during the performance of these activities. Case study research method was used in this study. The sample consists of 15 randomly selected teachers working at pre-schools in Rize. The data were collected from the interviews and observation technical. The interviews were analyzed by evaluating the common, similar and different answers given by the teachers. Based on data, a large part of pre-school teachers were found out to have been using kitchen working, trip-observation and documentary view for their science and nature uses. Pre-school teacher faced the problems as lack of material, deficient of science knowledge and negative attitude of student's parents and administrator during the performance of these activities

Keys Words: Pre-school Education, Science and Nature Activities, Science Teaching

GİRİŞ

Eğitim sisteminin en önemli basamağı olarak kabul edilen okulöncesi eğitim, çocuğun doğumundan itibaren ilkokula başladığı güne kadar olan yılları içine almakta ve önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Okulöncesi eğitimin ana hedefi çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmek, onların sosyalleşme sürecini hızlandırmak ve bu yolla onları ilköğretime hazırlamaktır (Bilaloğlu, Aslan ve Aktaş, 2006). Bu hedeflere kazandırmaya yönelik yapılan en önemli etkinliklerden biri de fen ve doğa etkinlikleridir. Okulöncesi eğitimde fen ve doğa etkinlikleri yoluyla gerçekleştirilecek fen eğitimin amacı;

- Çocukların bilimsel yöntemleri kullanarak problem çözme becerilerini geliştirmek,
- Çocuklara bilimsel düşünce tarzını kazandırmak,
- Çocukların fen kavramları ile ilgili bilgi edinmelerini sağlamak,
- Çocukların çevrelerinde olan fen olaylarına ilgi duymalarını sağlamaktır (Karaer ve Kösterelioğlu, 2005).

Çocukların bu beceri, bilgi ve tutuma sahip olmaları için en önemli görev okulöncesi öğretmenlerine düşmektedir (Akköse, 2008). Öğretmenlerin çocukların bu yöndeki gelişimlerini destekleyebilmek amacı ile onlara duyularını kullanarak araştırabilecekleri, meraklarını giderebilecekleri, neden-sonuç ilişkilerini görebilecekleri, çeşitli fikirler ileri sürerek tahminlerde bulabilecekleri fırsatlar ve uygun öğretim ortamları hazırlanmalıdır. Çünkü okul öncesi çocukları fen ve doğa olaylarından daha çok materyallerle ilgilenir (Karamustafaoğlu ve Kandaz, 2006).

Yaşamın ilk altı yılını kapsayan okulöncesi dönemde çocuklarda fen ve doğa kavramlarının oluşmaya başladığı ifade edilmektedir (Güler ve Bıkmaz, 2005). Öğrencilerde temel fen ve doğa kavramların etkili bir şekilde kazandırılması öğretmenin derslerinde programda yer alan fen ve doğa etkinliklerini doğru bir şekilde planlanıp uygulanmasıyla gerçekleşecektir. İyi planmış fen ve doğa etkinlikleri, çocukların hem bu kavramaları anlamlı bir şekilde öğrenmesi sağlar hem de eğitim programında planlanan hedef ve kazanımlara ulaşmada yardımcı olacaktır (Özbek, 2009).

2006 yılında MEB tarafından uygulamaya konulan okulöncesi programında fen ve doğa öğretimi kapsamında yer verilecek etkinlikler

- Araçları tanıma ve kullanma
- Çeşitli çalışma yöntem ve teknikleri kullanma
- Keşifler, icatlar
- Mutfak çalışmaları
- Doğa gezileri ve yürüyüşleri, piknikler, kamplar
- Koleksiyonlar
- İlgili bilim alanlarındaki kaynak kişileri konuk olarak çağırma,
- Başvuru kitaplarını, diğer kitapları ve dergileri inceleme,
- Fotoğraf çekme, fotoğraf inceleme,
- Belgesel vb. izleme gibi çalışmalar olarak belirlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2006).

Okul öncesi eğitim programında yer alan fen ve doğa etkinlik türlerine baktığımızda kurallı, kurallı olmayan ve plansız etkili türlerinin yer aldığı görülmektedir. Kurallı fen ve doğa etkinlikleri; belirli becerilerin geliştirilmesi amacıyla öğretmen tarafından planlanan etkinliklerdir. Örneğin, ince motor becerilerin gelişimine yönelik kum ve su ile yapılan ölçme çalışmaları etkiliği gibi. Kurallı olmayan etkinliklerde, kurallı fen ve doğa etkinliklerinden farklı olarak çocuklar ilgilerini çektikleri etkinlikleri kendi başlarına yaparlar ve öğretmenim katılımı çok azdır. Plansız etkinlikler ise önceden planlanmaz günlük yaşamda meydana gelen güncel olaylar kullanarak yapılır. Beklenmeyen doğa olayları sonrası yapılan gözlemler ve tartışmalar bu etkinliklere örnek olarak verilebilir (Parlak yıldız ve Aydın 2004). Öğretmen bu etkinliklerde çocukların olayı keşfetmesine ve üretilen sorulara cevap bulmasına yardımcı olur.

Çocuğun yaşamı için gerekli olabilecek bilimsel becerilerin ve temel fen ve doğa kavramlarının gelişmeye başladığı bir dönme olan okul eğitim kapsamında gerçekleştirilen fen ve doğa etkinlikleri nasıl gerçekleştirildiği ve bu konuların öğrencilere kavratılmasında öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi, ülkemiz okul öncesi fen eğitiminin kalitesinin artırılması bakımından çok önemlidir. Bu bağlamda gerçekleştirilen bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin fen ve doğa konularında öğretiminde kullandıkları öğretim etkinliklerini belirlemek ve bu uygulamaları yürütürken karşılaştıkları problemleri tespit amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmada araştırma yöntemi olarak Örnek olay (Özel durum) araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin benimsenmesinin amacı var olan durumu ortaya çıkarmak ve veri derinlemesine incelemektir (Çepni, 2012). Araştırmada örneklemeden elde edilecek veriler gözlem ve mülakat metotları ile toplanmıştır. Mülakat verileri 15 öğretmenden ele edilirken gözlem verileri ise 3 öğretmenin sınıfında 4 haftalık bir gözlem sonucunda elde edilmiştir. Öğretmenlerin sınıflarının gözleminde kullanılan yarı- formal gözlem aracının geçerliliği ve güvenilirliği ölçme-değerlendirme uzmanlarının görüşleri alınarak sağlanmıştır. Öğretmenlerin kullandıkları etkinlikler hakkındaki görüşlerini elde etmek için kullanılan yarı-formal mülakat aracının geçerliliği ise uzman görüşleri alınarak güvenilirliği ise 3 okulöncesi öğretmen ile yapılan pilot uygulamayla sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Mülakat verilerin analizinde basit ve daha anlaşılır olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır (Çepni 2010). Öğretmenlerden alınan cevaplardan temalar oluşturmuş, temalar kategorilere ayrılarak frekans ve bir

öğretmenin verdiği örnek cevapla beraber tablo halinde sunulmuştur. Gözlem verilerin analizinde ise Ö1, Ö7 ve Ö14 kodlu öğretmenlerin sınıflarında 4 haftalık bir süreçte kavramlarla ilgili etkinlikler ilgili veriler oluşturulan gözlem tabloya işlenmiş ve bu verilerden temalar oluşturulmuştur.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Çayeli ilçesinde görev yapan okulöncesi oluştururken evreni temsil eden 15 kişilik örneklem grubu ise amaçlı örneklem seçimi yöntemi kullanılarak öğretmenlerin tamamı ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerden seçilmiştir.

Tablo 1. Okulöncesi öğretmenlerin Profili

Özellik	Kategoriler	f	Öğretmenler (Ö)
Yaş	0-25	6	Ö1,Ö5-9,Ö11-13
	26-35	9	Ö2-4,Ö10,Ö14-15
	36+	-	-
Hizmet süresi	0-6	5	Ö1,Ö6,Ö8, Ö11,Ö13
	7-12	9	Ö2-5,Ö7,Ö10,Ö12,Ö14-15
	13+	1	Ö9
Cinsiyet	Erkek	-	.
	Kadın	15	Ö1-15
Mezun olduğu fakülte	Eğitim fak.	15	Ö1-15
	Diğerleri	-	-

Tablo 1' de görüldüğü örnekleme oluşturan okul öncesi öğretmenlerinin tamamı en az üç yıllık deneyime sahip eğitim fakültesinden mezun olan bayan öğretmenlerden oluşmaktadır.

BULGULAR

Mülakattan Elde Edilen Bulgular

Mülakatın ilk sorusu, okul öncesi öğretmenlerinin fen ve doğa kavramlarının önemi hakkındaki düşünceleri ile ilgili veriler elde etmek için kullanılmıştır. Öğretmelerin büyük bir kısmı fen ve doğa kavramlarının ilköğretim konularına temel oluşturduğu için derslerde yer verdiklerini söylerken diğer bir kısmı ise günlük yaşamda kullanmak ve doğayı anlamak için derslerde bu kavramlara yer verdiğini belirtmiştir. Çok az bir kısmı ise fen ile ilgili kavramların soyut olmasından dolayı kısmen yer verdiğini ifade etmiştir.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerin Fen ve Doğa Kavramları Hakkındaki Düşünceleri

Soru	Yaptığınız öğretimde fen ve doğa kavramlarına yer veriyor musunuz? Sizce öğrencileriniz fen ve doğa kavramlarını öğrenmesi neden önemli?	
Tema	f	Örnek cevap;
Evet, bu kavramlar ilköğretim fen kavramların temelini oluşturmaktadır.	8	Ö1: "Canlı-cansız, çimlenme gibi konulara yer vermekteyim. Bunlar ilköğretim de var...".
Evet, kavramları günlük yaşamda kullandıkları için önemli.	5	Ö8: "Renk kavramı, ışık kavramı bu kavramlar günlük yaşamda var bundan dolayı bunları anlamalılar...".

Evet, doğa olaylarını anlaması için gereklidir.	4	Ö13: “Yağmur, dolu ve kar kavramlarını, şimşek, bulut, gökkuşağı olaylarını, çimlenme olayını derslerde ele almaktayım. Bunlarda doğa olan olaylardır ve bu kavramları bilirse etrafındaki doğayı anlar...”.
Kısmen yer veriyorum, bazı kavramlar çocuklar için oldukça soyut.	2	Ö3: “Genellikle, ıslak-kuru, canlı-cansız, ağır-hafif gibi konulara yer vermekteyim. Işık-ses, gökkuşağı gibi konular bence oldukça soyut ilkökulda öğrenirler...”.

Mülakatın ikinci sorusu öğretmenlerin derslerinde hangi fen ve doğa kavramlarına yer verdikleri ilgilidir. Öğretmenler büyük bir çoğunluğu derslerinde daha çok doğa ve vücudumuz konuları ile kavramlara yer verdiklerini, bunun sebebi olarak da öğrencilerin doğayı anlamaları, vücutlarını tanımaları ve velilerin çocuklarının kişisel bakımlarına daha çok önem vermelerini ifade etmiştir. Geri kalan kısım ise fen konularını soyut bulduğu için doğa konularına derslerinde yer verdiklerini belirtmiştir.

Tablo 3. Okulöncesi Öğretmenlerin Derslerinde Yer Verdiği Fen ve Doğa Kavramları

Soru	Öğretim uygulamalarınızda daha çok hangi fen ve doğa kavramları üzerinde duruyorsunuz? Niçin?	f	Örnek cevap;
Tema			
Yaşadıkları çevreyi anlamaları için bitki ve doğa olayları ile ilgili kavramlar üzerinde duruyorum.		5	Ö6: “...Çocuklar etrafındaki olayları ve canlıları anlamaları için doğa konularının elimden geldiğince anlatmayı çalışıyorum...”.
Genellikle vücudumuz, sağlımız ve beslenme ile ilgili etkinlikler yapıyorum. Veliler kişisel bakıma daha fazla önem veriyor.		3	Ö14: “Veliler öğrencilerin kişisel bakımlarıyla, yemek yiyor mu, uyuyor mu....bunlarla çok ilgilendiği için bu konulara daha çok yer veriyorum...”.
Doğayı daha iyi anlamaları için doğadaki bitkiler, canlılar ve olaylar ilgili kavramları ele alıyorum.		3	Ö2: “okul bahçesi olduğu için bu etkinleri orda işliyorum. Çünkü bahçe doğanın küçük bir maketidir...”.
Vücudumuz ve ölçme araçları kavramlarını işliyorum. Kendi vücutlarını ve günlük yaşamdaki basit ölçümleri daha iyi anlaması için.		3	Ö7: “...Fen ve doğa kavramları öğrenciler için soyut olduğu için, vücudumuz ve günlük hayatta kullanılan ölçme araçlarını derste çocuklara oynattırarak işliyorum...”
Doğa konularını derslerimde ele alıyorum. Çünkü doğa konularını öğretmek fen konularından daha kolay ve somut.		2	Ö15: “... Doğa konularına öğrenci daha çok ilgi gösteriyor, ısı-sıcaklık, ses gibi konular soyut... Anlatmakta zor benim için...”.

Mülakatın üçüncü sorusu öğretmenlerin fen ve doğa kavramlarını öğretiminde ne tür etkinlikler yaptıkları ile ilgilidir. Okul öncesi öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu bitki ve doğa olayları ile ilgili kavramları deney ve video gösterimi etkinlikleri ile işlediklerini belirtmişlerdir. Diğer bir kısmı da vücudumuz ve ölçme araçları kavramlarını modellerle anlattıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3. Okulöncesi Öğretmenlerin Fen ve Doğa Etkinlikleri Hakkındaki Düşünceleri

Soru	Sınıfınızda fen ve doğa kavramlarının öğretiminde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?	f	Örnek cevap;
Tema			
Daha çok bitki ve doğa olayları ili ilgili kavramları, sınıfta deney ve internetten video gösterimi şeklinde.		7	Ö4: “Çimlenme deneyi yaptık. Ayrıca suyun buharlaşarak yağmur nasıl meydana getirdiğini çay demlikle ben gösterdim...”.
Bitki ve doğa ile ilgili kavramlar üzerinde duruyorum. İnceleme, sergi etkinlikleri yapıyorum.		4	Ö6 : “Bitkilerin yapısını sınıfta inceledik, yağmur, kar ve gökkuşağının nasıl meydana geldiği ile ilgili internet indirdiğim videoları seyrettirdim...”.
Genellikle vücudumuz, sağlımız ve beslenme ile ilgili deneyler yapıyorum.		4	Ö14: “Veliler öğrencilerin kişisel bakımlarıyla daha çok ilgilendiği için bu konulara daha çok yer veriyorum...”.
Vücudumuz, ölçme araçları kavramları, modellerle işliyorum.		2	Ö7: “Fen ve doğa kavramları öğrenciler için soyut olduğu için, vücudumuz ve günlük hayatta kullanılan ölçme araçlarını derste çocuklara oynattırarak işliyorum...”.

Mülakatın son sorusu, okul öncesi öğretmenlerin sınıflarında fen ve doğa konularını öğretiminde karşılaştıkları sorunlarla ilgilidir. Okul öncesi öğretmenlerin büyük bir kısmı velilerin bu tür etkinliklere karşı ilgisiz bir tutum sergilediklerini bu tutumunda kendilerini olumsuz etkilediğini söylemiştir. Diğer bir kısmı ise kaynak materyal eksikliğinin ve hizmet öncesinde fen konu alanında verilen eğitimin yetersizliğinin bir sorun olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca iki öğretmen okul idaresinin öğrencilerin güvenliği yönündeki tavrının da olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Tablo 5. Okulöncesi Öğretmenlerin Fen ve Doğa Etkinliklerinde Karşılaştıkları Sorunlar

Soru	Sınıfta fen ve doğa etkinliklerini yaparken karşılaştığınız sorunlar nelerdir?	
Tema	f	Örnek cevap;
Genelde velilerin fen ve doğa etkinliklerinden daha çok öğrencilerin kişisel bakımları ile ilgili etkinliklere ilgi göstermeleri	7	Ö14: "...Velilerin bana en çok sorduğu soru çocuğum yemek yiyor mu?, Yaramazlık yapıyor mu?... Velinin çocuğunun fen ve doğa etkinliklerinde yaptığı şeylere çok da bakmıyorlar. Bu durum beni kişisel bakım etkinliklerine daha çok yapmaya itiyor..."
Çocuklarının etkinlik yapabileceği bahçenin yetersizliği	5	Ö3: "... Daha çok bu konular doğa yani bahçe ile ilgili konular okulumuz çok da büyük bir bahçesi yok..."
Sınıfların kalabalık olması	4	Ö6: "...Sınıf 20 kişiden fazla olduğu için bu tür etkinlikler zor oluyor. 20 afacan 60 kişilik gürültü karmaşa çıkarır... Etraf inanılmaz derece kirleniyor..."
Etkinliklerin yapılabilmesi için laboratuvarın olmaması	5	Ö7: "... bence fen etkinlikleri laboratuvarda olmalı veya laboratuvar işlevini kısmen görecektir sınıflarda olmalı... okulumuzdaki sınıflar bunun için uygun değil... çamurdan dünya şekli yapmak veya taşları veya toprağı incelemek... sınıf rezil olur..."
Hizmet-öncesi eğitimde fen konu alanıyla ilgili yeterli eğitim verilmemesi	5	Ö3: "... Benim fizik, kimya, biyoloji konularında alan bilgim çok da iyi değil, fen etkinlikleri de bilgi gerektiriyor. Hem ben üniversitede bu konuda yeterli eğitim almadım. Sadece fen öğretimini ilgili ders aldım oda yetersizdi..."
Fen ve doğa etkinlikleri ile ilgili kaynak kitap ve araç-gereçlerin yeterli düzeyde olmaması.	5	Ö2: "Öğrenciler bu tür etkinlikleri seviyor elimden geldiğince yapmaya da çalışıyorum. Fakat okulumuzda bu tür etkinlikleri yapmak için kaynak kitap ve araçlar çok da fazla yok ..."
Okul idare yapısının öğrencilerin güvenliğini ön planda tutması sonucu doğa gezilerine zor izin vermesi	4	Ö1: "Fen deneyleri dışında, öğrencilerimin doğaya çıkıp gözlem yapmalarını ve bitki, böcek gibi canlıları toplayıp sınıfta incelemelerini de isterim. Fakat idare çocukların güvenliği için gezilere çok da izin vermiyor..."

Gözlem Elde Edilen Bulgular

Okul öncesi eğitim programının esnek olmasından dolayı sınıflarda gözlem yapılacak fen ve doğa konularını örneklemden rastgele seçilen Ö1, Ö7, Ö14 öğretmenleri belirlemiş ve bu doğrultuda sınıflarında etkinlikler yapmışlardır. Öğretmenlerin sınıflarında fen ve doğa konularının öğretiminde deney, model, video ve drama etkinliklerini kullandıkları gözlenmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Sınıf Gözlemleri

Öğretmenler Kavramlar	Etkinlikler		
	Ö1	Ö7	Ö14
Bitkiler	Öğrencilerine bahçeden çiçek toplatarak, sınıfta çiçekli bitkinin, yaprak, kök, gövde ve çiçek kısımlarını incelediler.	Öğrencilere bahçeden farklı şekildedeki yaprakları toplatarak, sınıfta yaprakların şekillerini incelediler.	Bahçeden bitki toplatarak, sınıfta bitkileri çiçekli ve çiçeksiz bitki olarak gruplara ayırdılar ve pano yaptılar.

Vücudumuz	Öğretmen sınıftaki üç boyutlu bir insan vücudu modeli üzerinde organların yerini ve görevini anlattı.	Öğretmen sınıfta iki boyutlu bir insan vücudu modeli üzerinde organların yerini ve görevini anlattı.	Öğrencilere internetten indirdiği bir videoyu sınıfta seyrettirdi ve sonra üç boyutlu insan modeli üzerinde öğrencilere sorular sordu.
Hava olayları	Sınıfta öğrencilere yağmur ve karın nasıl meydana geldiği ile ilgili video seyrettirmiş. Sonra sorular sormuştur.	İçersinde su kaynayan bir çay demliği buharına cam tutarak yağmur nasıl yağdığını göstermiş ve sonrası sorular sormuştur.	Karanlık bir ortamda yüne sürülen bir balonu saksı içerisindeki çiviye yaklaştırarak yıldırım yapmaya çalışmış. Fakat saksı toprağı nemli olmadığından deney başarısız olmuştur.
Besinler	Öğrencilerine evlerinden çeşitli besinler getirtmiş ve bu yiyecekleri karbonhidrat, protein ve yağ olarak gruplara ayırtmış ve önemleri hakkında bahsetmiştir.	Sınıftaki çeşitli besin resimlerini kullanarak öğrencilerine sabah, öğle ve akşam öğünleri hazırlatmıştır. Daha sonra sabah, öğle ve akşam öğünlerini özelliklerini anlatmıştır.	Öğrencilerine gruplara ayırmış, gruplardan sabah, öğle ve akşam yemeklerinde yenen resimleri çizmelerini istemiştir. Sonra hangi öğünde hangi yemek resmini daha sağlıklı olduğu tartışmışlar ve örnek bir öğün panosu oluşturmuşlardır.
Mevsimler	Öğrencileri gruplara ayırmış ve onlara mevsimlerle ilgili drama yaptırmıştır.	Sınıftaki öğrencileri gruplara ayırmış her gruba bir mevsim ismi vermiştir. Sonra gruplara hangi mevsimde hangi giysilere giyeriz sorusuyla mevsimlerin özelliklerini buldurmaya çalışmıştır.	Sınıfa kaç mevsim olduğunu sormuş ve mevsimlerin nasıl olduğu ile ilgili video seyrettirmiştir. Sonra sınıfa mevsimlerle ilgili sorular sormuştur.

SONUÇ

- Okul öncesi öğretmenlerin büyük bir kısmının okulöncesi programda yer alan fen ve doğa kavramlarına yer verdikleri ve yer verme sebebi olarak da bu kavramların ilköğretim fen konularına temel oluşturması ve doğayı daha iyi anlamasını sağlaması şeklinde düşüncelere sahip oldukları görülmüştür.
- Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu sınıflarında fen ve doğa konularından, bitki, doğa olayları, vücudumuz, beslenme ve ölçme araçları konularını ele aldıkları, programda yer alan ısı-sıcaklık, ışık, ses, basit makineler, kuvvet-hareket, batma-yüzme, enerji, yer çekimi, uzay, basit yeryüzü şekilleri gibi konuları ele almadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bu konular ele almalarının nedenlerinin öğrencilerin yaşadıkları doğayı ve çevreyi daha iyi anlamaları, vücutlarını tanımaları ve öğrenci velilerin kişisel bakımı diğer öğretim faaliyetlerinden daha çok önem vermelerinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır.
- Öğretmenlerin kavramların öğretiminde ise mutfak çalışmaları, deney, video gösterisi ve drama gibi etkinliklere yer verdiği model oluşturma, gezi-gözlem, keşif-icat yapma, koleksiyon, uzman kişileri konuk olarak çağırma gibi etkinliklerle yer vermediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Bu durumun ortaya çıkmasında en önemli faktörün velilerin okulöncesi eğitimi hakkındaki eksik bilgi ve tutumundan ve okul idaresinin negatif tutumu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer faktörlerde öğrenme ortamının fiziki durumunu ve hizmet-öncesi eğitimin ye yetersizliğidir.

- Öğretmenlerin bir takım fen ve doğa kavramlarına yönelik etkinlik yapmamalarının nedenlerinin hizmet öncesi aldıkları fen konu alandaki eğitimin yetersizliğinden ve kaynak materyallerin eksikliğinden kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

- Okul öncesi öğretmenlerine fen ve doğa etkinlikleri ile ilgili hizmet-içi kurslar teorik ve pratik ağırlıklı uzun süreli şekilde olacak şekilde verilmeli.
- Velilere yönelik okul öncesi eğitim yapısı ve işlevi hakkında bilgi verici toplantılar düzenlemeli.
- Velilerin fen ve doğa etkinliklerine katılımını sağlayıcı etkinlikler geliştirmeli.
- Okulöncesi okullara fen ve doğa etkinlikleri ile ilgili kaynak materyaller ve araç-gereçler sağlanmalı
- Okul öncesi okullara gezi-gözlem etkinliklerin yapılması için gerekli olan araç temin edilmeli.
- Hizmet-öncesi eğitim döneminde fen ve doğa konu alanlarında teoriğe ve pratiğe dayalı derslere yer verilmeli.
- İl ve ilçe milli eğitim müdürlüğünce okul-öncesi okullarda fen proje sergileri düzenlenmesi için destek verilmeli. Böylece okul müdürlerin öğrencilerin güvenliğinden kaynaklanan olumsuz tutumu düzeltilebilir.

Not: Bu çalışma 07-09 Kasım 2012 tarihlerinde Antalya'da 16 Ülkenin katılımıyla düzenlenen "World Conference on Educational and Instructional Studies - WCEIS-2012"da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Ayvacı, H. Ş., Devocioğlu, Y. ve Yiğit, N. (2002). Okulöncesi öğretmenlerin fen ve doğa etkinliklerindeki yeterliliklerinin belirlenmesi. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara.*

Avcı, N. ve Dere, H. (2002). Okulöncesi eğitim kurumlarında fen- doğa çalışmalar. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi 16- 18, Ankara.*

Demiriz, S. ve Ulutaş, İ. (2001). Okulöncesi eğitim kurumlarındaki fen ve doğa etkinlikleri ile ilgili uygulamaların belirlenmesi. *IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi, Bildiriler, Ankara: M.E. s 86.*

Bilaloğlu, G., R., Aslan, D. ve Aktaş, Y. (2006).Okulöncesi öğretmenlerinin günlük programda yer verdikleri fen etkinlikleri ve bu etkinlikleri uygulama biçimlerinin incelenmesi. *15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla.*

Bilaloğlu, G., R., Aslan, D. ve Aktaş Y.(2008). Okulöncesi öğretmenlerinin fen etkinliklerine ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi (Elektronik versiyon)", *Milli Eğitim Dergisi s.178.*

Karaer, H., ve Kösterelioğlu, M. (2005),"Amasya ve Sinop illerinde çalışan okulöncesi öğretmenlerin fen kavramlarının öğretilmesinde kullandıkları yöntemlerin belirlenmesi", *Kastamonu Eğitim Dergisi.:* 13-2 (447-454).

Milli Eğitim Bakanlığı (2006), *36-72 Aylık çocuklar için okulöncesi eğitim programı*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Parlakıyıldız, B. ve Aydın, F.(2004), "Okulöncesi dönem fen eğitiminde fen ve doğa köşesinin kullanımına yönelik bir inceleme", *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Malatya.*

Özbek., S. (2009). Okulöncesi öğretmenlerin fen eğitimine ilişkin görüşleri ve uygulamalarının incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Adana

Akköse. E, E. (2008). Okulöncesi eğitimi fen etkinliklerinde doğa olaylarının neden sonuç ilişkilerini belirlemede yaratıcı dramının etkililiği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir

Karamustafaoğlu, S. ve Kandaz. U, (2006). Okul öncesi eğitimde fen etkinliklerinde kullanılan öğretim yöntemleri ve karşılaşılan güçlükler, *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 1, 65-81

Güler, D. Ve Bıkmaz, H., F., Anasınıflarında fen etkinliklerinin gerçekleştirilmesin ilişkin öğretmen görüşleri, *Eğitim bilimleri ve Uygulama*1 (2), 249-267